

A Győri Ítéltábla a dr. Szendrei Kornél ügyvéd által képviselt felperesnek a Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2017. június 18. napján kelt 20.P.20.083/2017/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen az alperesnek 12.700. (Tizenkettőezer - hétszáz) Ft másodfokú perköltséget, továbbá az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - 48.000. (Negyvennyolcezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperes és az alperes között 2007. július 6-án CHF alapú szabad felhasználású jelzáloghitel kölcsönszerződés jött létre, melynek alapján az alperes a felperes részére 36.753 CHF kölcsönt nyújtott.

A szerződés I.4. pontja a következőket tartalmazta:

„A felek kijelentik és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb, a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái, és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetés esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön, és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az adós banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak.

A felek felkérlik a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a bank felkérésére az adós banknál vezetett számlái, a bank nyilvántartásai, könyvei alapján és a

nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják."

A fenti szerződéses rendelkezés alapján dr. ... közjegyző előtt a felperes egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata közjegyzői okiratba lett foglalva.

Utóbb az alperes kérelmének megfelelően dr. ... közjegyző a 11030/Ü/1773/2016/2. ügyszámon közjegyzői okiratba foglaltan jegyzőkönyvet vett fel, melyben rögzítette, hogy a felperes a szerződést megszegte, fizetési kötelezettségének felszólítás ellenére nem tett eleget, ezért az alperes a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondja. A közjegyzői okiratban tanúsítvány kiállítására is sor került, melyben az alperes által vezetett elektronikus nyilvántartásba történt betekintés a képviselő kijelentése szerint az elektronikus nyilvántartásból a közjegyző rendelkezésére bocsátott bizonylat alapján tanúsította a közjegyző a felperes kölcsöntartozásának 2016. július 20-án fennálló összegét.

A felperes keresete annak megállapítására irányult, hogy a szerződés I.4. pontja tisztességtelen. Kérte e rendelkezés semmisségének megállapítását, azzal, hogy a szerződés az érvénytelen bekezdések nélkül marad érvényes és hatályos a felek között. Rámutatott, hogy a szerződés I.4. pontja a közvetlen végrehajtás kezdeményezésének lehetőségét biztosítja az alperes részére, és azt eredményezi, hogy a felek közötti jogvita esetén a fogyasztó lesz köteles bizonyítani a tartozás banki kimutatástól eltérő összegét, mely a bizonyítási teher megfordulását és a fogyasztó helyzetének jelentős elnehezedését eredményezi. Ez ellentétes a 18/1999. Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdés j/ pontjában foglalt azon rendelkezéssel, mely szerint a követelés pontos összegének bizonyítása a bankot terheli.

Hivatkozott arra is, hogy a támadott rendelkezés a 18/1999. Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján is tisztességtelen, mivel kizárólag a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy a teljesítés szerződésszerű-e, és az ilyen rendelkezés ellentétes a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-én elfogadott 93/13/EGK tanácsi irányelvben foglaltakkal is.

Véleménye szerint a kifogásolt kikötés túlmutat a pénzintézet azon törvényi kötelezettségén, mely szerint az ügyfél által teljesített befizetésekről és a tartozás összegéről a jogszabályoknak megfelelő nyilvántartás vezet, és a bizonyítási terhet ténylegesen a fogyasztó terhére megfordítja.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes a keresetlevelet nem elektronikus úton terjesztette elő, így a per megszüntetendő. A szerződés támadott pontja kapcsán arra hivatkozott, hogy az a bank mint hitelező jogszabályban biztosított jogosultságát rögzíti akként, hogy a bank által vezetett nyilvántartások tartalmát a közjegyző megállapítsa és ténytanúsítványban rögzítse. Hivatkozott a Hpt.275.§ (1) és (2) bekezdésére is, mely előírja a pénzintézet számára a fennálló tartozásról való tájékoztatást, amellyel szemben az ügyfél panasszal fordulhat a pénzügyi intézményhez, így a vitatás lehetősége biztosított. Álláspontja szerint a támadott kikötés a fogyasztóra hátrányos eltérést nem jelent a végrehajtási záradékkal ellátott okiraton alapuló közvetlen bírósági végrehajtás jogszabályi előírásaihoz képest, a kikötés valójában utóbbi szabályok szerződésbe való átültetésére irányul. Nem a ténytanúsítvány, hanem a kölcsönszerződést tartalmazó közokirat biztosítja a banknak a szerződés felmondása esetén azt a jogot, hogy a kölcsönszerződést tartalmazó közokirat végrehajtási záradékkal ellátható legyen. A végrehajtási záradék iránti kérelemben a Vht. alapján a bank jogosult a felmondás közlésének időpontjában fennálló tartozás összegének meghatározására.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperest az alperes javára 20.000. Ft + áfa perköltség, valamint az állam javára 36.000. Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte. Nem találta alaposnak az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét, tekintettel arra, hogy a keresetlevelet a felperes elektronikus úton terjesztette elő.

A keresettel támadott szerződési kikötés tisztességtelenségét a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdés b/ pontja, illetve 1.§ (1) bekezdés j/ pontja által meghatározott szempontok figyelembevételével vizsgálta, és úgy találta, hogy a keresettel támadott kikötés az előbbi jogszabályba nem ütközik. Nem biztosít kizárólagos jogosultságot az alperesnek a felperesi tartozás összegének megállapítására, ugyanis a felperes vitathatja azt az összeget, melyet az alperes a tartozás összegeként kimutat, és vitathatja a felmondás érvényességét is. Álláspontja szerint a kikötés a bizonyítási terhet sem változtatja meg a fogyasztó hátrányára, arra kihatással nincs. Kifejtette, amennyiben a követelést a bank peres úton érvényesítené, őt terhelné annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, milyen összegű kölcsönt és milyen feltételek mellett folyósított, és mekkora a fennálló tartozása. Tényállításait a saját maga által vezetett nyilvántartások alapján terjeszthetné elő, és a tények vitatása esetén köteles volna bemutatni a nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait. Ha a felperes arra hivatkozna, hogy a banki nyilvántartástól eltérő összegben teljesített, azt már neki kellene bizonyítania, mindez azonban a polgári peres eljárásnak a bizonyítási teherre vonatkozó szabályait nem befolyásolja. A támadott kikötés a pénzügyi intézménynek nem biztosít többletjogosultságot, de nem ró többletterhet a fogyasztóra nézve sem ahhoz képest, mint ami a Pp-nek az okirati bizonyításra vonatkozó, továbbá a bizonyítási terhet és a kötelezettséget meghatározó rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezésből egyébként fakadna. Hangsúlyozta, a támadott szerződési kikötés összhangban áll a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján való elrendelésének lehetőségével, mely jogintézményt az alkotmánybíróság sem ítélte alkotmányellenesnek, mivel az nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. (1423/B/2010. számú AB határozat és 1245/B/2011. AB határozat) A jogintézmény a 93/13/EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem ellentétes az Európai Bíróság C-32/14 számú ügyben hozott határozata szerint.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést annak megváltoztatása és a keresetnek való helytadás érdekében. Fenntartotta azt a hivatkozását, hogy a szerződés I.4. pontja szerinti kikötés tisztességtelen, ennél fogva semmis. Álláspontja szerint a jogvita szempontjából kizárólag annak van jelentősége, hogy a szerződés szövege tartalmaz-e olyan nyilatkozatot, mellyel az adós feltétlenül és ellenvetés nélkül aláveti magát a bank által a saját üzleti könyvei és kimutatási alapján készített, és közjegyzői okiratba foglalt tartozás-kimutatásnak, és azt mint közjegyzői ténytanúsítványt fogadja el a mindenkori tartozás közokirati tanúsításaként. Álláspontja szerint az ítélet megállapításai és indokolása ellentétesek a hasonló perekben kialakult egységes ítélkezési gyakorlattal. Előadta, nem annak van jelentősége, hogy vitathatja-e az adós a banki követelés mértékét, hanem annak, hogy a kikötés megfordítja a bizonyítási terhet, és ezáltal a bank számára indokolatlan előnyt teremt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira tekintettel. Perköltségei megtérítésére igényt tartott a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján. Az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatai fenntartása mellett észrevételezte, a fellebbezési hivatkozással ellentétben nincs olyan egységes ítélkezési gyakorlat, amely a felperesi álláspontot támasztaná alá. Utalt a Győri Ítéltábla Pf.III.20.031/2017/4. számú ítéletére, a Székesfehérvári Törvényszék 48.P.20.258/2016/13. számú ítéletére, a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumának 8.G.41.699/2016/17. számú, a 30.G.43.798/2015/17. és a 17.G.44.025/2015/163. számú elsőfokú ítéletére, melyek megállapították, hogy a támadott kikötéssel azonos tartalmú

szerződéses rendelkezések nem tisztességtelenek, és a jelen ügyben hozott elsőfokú ítéletben felhozottakkal lényegében azonos indokok alapján jutottak e döntésre. Utalt továbbá a Kúria Pfv.21.783/2016/5. számú ítéletére is, mely szerint a kölcsön adósa nincs elzárva attól, hogy a nyilvántartást vitassa, ha az téves adatokat tartalmaz, jogvita esetén pedig a bank lesz köteles bizonyítani a kölcsönszerződés megkötését és a kölcsön nyújtását, az ellenérdekű fél pedig a kölcsön visszafizetését köteles bizonyítani, tehát a bizonyítási teher szabálya nem változik a fogyasztó hátrányára. A teljesítés szerződésszerűségével kapcsolatos döntésre pedig nem a kölcsönszerződés, hanem a régi Ptk.283.§ (1) bekezdése jogosította fel a pénzintézetet. A közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat és a jogviszony közokiratba foglalt felmondása teremti meg a közvetlen végrehajtás lehetőségét az adóssal szemben. A záradék kibocsátásának alapja az az okirat, amely a kölcsöntartozás teljes összegét tartalmazza, és amelyben az adós kötelezettséget vállal a tartozás szerződés szerinti visszafizetésére. Ez a közjegyzői okirat nem tartalmaz az adós részéről joglemondást, és nem értelmezhető úgy, hogy az ügyfelek előre elismerték volna a még nem ismert összegű tartozást. A Kúria azt is kiemelte, a felmondásról készült közokirat egyrészt azt tanúsítja, hogy a bank a felmondással lejárttá tette a követelést, mely a végrehajtási záradékolásnak feltétele, emellett pedig a követelés összegéről a bank részéről csupán előadást tartalmazott. Annak vizsgálata, hogy a bank követelése alapos-e, meghaladja-e a végrehajtási eljárás kereteit, e körülmény vizsgálatára a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perben van lehetőség. A közjegyzői okirat záradékolását, a közvetlen végrehajtás lehetőségét a Vht. rendelkezései teszik lehetővé, ez polgári perben nem kérdőjelezhető meg.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú ítéletben kifejtett jogi álláspont a jogszabályoknak megfelel, és összhangban áll a Kúria Pfv.I.21.783/2016/5. számú határozatában is kifejtett, a bírói gyakorlatban is érvényesülő felfogással.

A támadott szerződési feltétel nem ütközik a 18/1999. (II.5.) kormányrendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontjaiba, a következő érvekre figyelemmel:

1.) Az adósok rendszeres tájékoztatást kaptak a tartozás nyilvántartott összegéről, ha a tájékoztatásban foglaltakat vitatták, részletes elszámolást kérhettek, akár a végrehajtás megindulását követően is.

A jelen ügyben is alkalmazandó 1996.évi CXII.tv. (Hpt.) 206. § (1) és (2) bekezdése előírja, hogy folyamatos szerződések esetében a pénzügyi intézmény köteles az ügyfél részére legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást (kivonatot) küldeni, a számláról megküldött kimutatást - az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában - elfogadottnak kell tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított hatvan napon belül írásban nem emelt kifogást; ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét.

A „elfogadottnak kell tekinteni” szóhasználat e jogszabályban sem értelmezhető egyfajta „biankó tartozás-elismerésként”, erre utal az a záró fordulat, hogy „ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét”.

A követelésnek tehát a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén is a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek

keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adósnak, az adós mennyit teljesített, s ennek eredményeképpen mekkora az adós tartozása.

A pénzügyi intézmények ezirányú tényállításai azonban nyilvánvalóan a saját, a legalább évenként a fogyasztó számára is közölt nyilvántartásán alapulnak. A fentiek adós általi vitatása esetén a pénzügyi intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait be kell mutatnia, le kell vezetnie. Amennyiben az adós ezek után azt állítja, hogy a pénzügyi intézmény elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg hibás a számítása, vagy azt állítja, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben a részéről nagyobb összegű teljesítésre került sor, úgy ezen állításait a Pp. 164. §. (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, tehát a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell bizonyítania.

A bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott rendelkezés tehát nem befolyásolja.

2.) A Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdése j) pontjával kapcsolatosan a tisztességtelen az lenne, ha a pénzügyi intézmény ok nélkül hátráná át a bizonyítási terhet a fogyasztóra. A végrehajtási záradékolás esetén valóban az alperes közlése a záradékolás alapja a tartozás összegéről, de vita esetén ez nem több, mint az alperes nyilatkozata. Tehát e perben sem az általános szerződési feltétel vitatott rendelkezése, hanem a közokirat záradékolhatóságának törvényi konstrukciója fordítja meg a bizonyítási terhet.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján, annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós a Pp. 369. §-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, s ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására a Pp. 164. §. (1) bekezdése értelmében ugyancsak az adós köteles.

A támadott rendelkezés nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többletterhet a fogyasztóra annál, mint ami a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó (Pp. 164. §.) rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

A kikötés tehát a Ptk. 209. §. (5) bekezdés második fordulata alapján nem minősülhet tisztességtelennek, hiszen a fenti jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg.

A rendelkezés olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, melyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének jogszabályi lehetőségével, tehát azzal a jogintézménnyel, amely az Alkotmánybíróság ide vonatkozó határozata értelmében nem alkotmányellenes, a szabályozás nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010. AB határozat, 1245/B/2011. AB határozat), s amely az Európai Bíróság C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13. EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

3.) A fentebb kifejtettek irányadóak abban az esetben is, ha nem per keretében kerül sor a vitára.

A végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti per megindítását megelőzően (Vht. 41.§ (5) bekezdés) a Vht. 41.§(1) bekezdés alapján ugyancsak az adósnak kell okirattal valószínűsítania, hogy a követelést teljesítette, vagy az egyéb módon megszűnt. A bizonyítási teher kapcsán a Vht. 9.-ának utaló rendelkezése folytán - a fentiekhez hasonló tartalommal - a Pp. 164.§ (1) bekezdése az irányadó. Ha a fogyasztó kérelme alapján indul a Pénzügyi Békéltető Testület eljárása, úgy a 2013. évi CXXXIX. törvény 104.§ (2) bekezdés c/ potja értelmében a fogyasztónak nemcsak álláspontja rövid leírását kell előterjesztenie, hanem köteles az azt alátámasztó tényeket és bizonyítékokat is

szolgáltatni, illetve a 104.§ (3) bekezdés értelmében csatolni azt az okiratot - illetve annak másolatát - melynek tartalmára bizonyítékként hivatkozik.

4.) A Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdés b) pontja az olyan tartalmú szerződési kikötést minősíti tisztességtelennek, amely a fogyasztóval szerződő fél (perbeli esetben az alperes pénzintézet) részére a saját teljesítése szerződésszerűségének megítélésére, megállapítására biztosít kizárólagos jogosultságot.

A rendelkezés tehát nem a felek azon jogát kívánja korlátozni, hogy a velük szerződő fél teljesítésének szerződésszerűségét megítéljék. A felperes azon hivatkozása, hogy a kifogásolt rendelkezés szerint az alperes dönt az adós szerződésszerű teljesítéséről, a kifejtettek értelmében - tartalmánál fogva - nem alkalmas a fenti jogszabályi előírásban foglalt semmisségi ok megalapozására.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára a 32/2003 (VIII.22) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése szerint megállapított, áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. Meg kell fizetnie továbbá az államnak a le nem rótt fellebbezési illetéket is.

Győr, 2017. november 30.

Dr. Szalai György sk. a tanács **Dr. Sasvári Péter sk.** előadó **Dr. Maurer Ádám sk.** bíró
elnöke bíró

Az aláírásban akadályozott
Dr. Sasvári Péter bíró helyett is:

A kiadmány hitelül:
kiadó:

. Szalai György sk.
tanácselnök